

Bursa Mebusu Agâh Erozan ve 2 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Bâzı Değişiklikler Yapılmasına ve Bu Kanuna Bâzı Hükümler Eklenmesine dair olan 5951 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/540)

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

5951 sayılı Kanuna ek olarak hazırladığımız kanun teklifini ilişik olarak sunuyoruz. Gereğinin yapılmasını saygı ile rica ederiz.

10 . 6 . 1953

Trabzon Mebusu
C. R. Eyüboğlu

Ağrı Mebusu
K. Küfrevi

Bursa Mebusu
A. Erozan

GEREKÇE

Bilindiği gibi, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa tâbi ücret veya maaşlı bir hizmette bulunurken mebus seçilenlerin emeklilik durumları 5951 sayılı Kanunla yeniden ele alınmış, 5434 sayılı Kanunun hak, nasafet ve mâdelet esaslarıyla telifi mümkün olmayan bâzı hükümleri kaldırılmıştır.

İlişkin kanun teklifi, 5951 sayılı Kanunun mevcut adaletsizliği ıslah edici hükümlerine rağmen, bu kanunun şümulüne giren vatandaşlarla emsali vatandaşlar arasında hukuk, vekaip ve menafi bakımından bâzı farklar yine de kalmıştır.

Nitekim, 5434 sayılı Kanunla ihdas edilmiş olan Emekli Sandığına dâhil vatandaşların aylıklarından emekli aidatı olarak % 5 kesilmekte ve % 5 de bunların kurumları tarafından Sandığa yatırılmakta olduğu halde, 5951 sayılı Kanunla durumları ıslah edilmek istenen vatandaşlar, bu kesintilerin her ikisini birden yani maaşlarının % 10 unu Sandığa ödemektedirler. Bundan başka, 5951 sayılı Kanunun uygulandığı müddet 22 . V . 1950 den başladığına göre, geçmiş zaman için hesaplanacak % 10 ların üç yıl içinde Emekli Sandığına tediyesi lâzımgelmektedir.

Bilindiği gibi bu vatandaşların asli meslekleri memuriyet olduğuna göre, bir taraftan her ay maaşlarının % 10 unu Sandığa tediye ederken bir taraftan da geçmiş yıllar için aynı nispet üzerinden hesap edilen toplu bir meblâğı Sandığa ödemiye mecbur tutulmaları kendilerini tahammüllerinin üstünde külfet altına sokmuş bulunmaktadır.

Diğer taraftan 5434 sayılı Kanunun şümulüne giren bâzı hizmetlerde bulunurken mebus seçilenler için, emekliliğine ve memuriyetteki derecesine şâmil olmak üzere özel kanunlarla terfi hakkı tanınmıştır. Hâkimler ve profesörleri misal olarak göstermek mümkündür.

Filhakika, mebusluk hangi yönden mütalâa edilirse edilsin âmme hizmetlerinin bütün vasıflarını haiz bulunmaktadır. Bu sebeptendir ki emeklilik hakkının mebuslukta devamına cevaz verilmiştir.

Âmme hizmetini kendine meslek edinmiş bir kimse için muayyen zamanlarda maaş derecelerinde yükselmek bir hak olduğuna göre; âmme hizmetinin devamından ibaret bulunan milletvekilliğinde bu haktan mahrumiyet kolayca izah edilemez. Nitekim bâzı memurlar için özel kanunlarla bu imkân esirgenmemiştir.

Bununla beraber, asli mesleki olan memuriyetten mebusluğa geçmiş olanlara tahditsiz olarak bu hakkı tanımayı da mahzurlu görmekte ve bunun iki üst derece ile mukayyet olmasını işin icaplarına uygun mütalâa etmekteyiz.

Yukarda arzedilen mucip sebeplere uygun olarak kanun teklifi aşağıda tesbit edilmiştir.

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 2/540

Karar No. 93

14. VII. 1953

Yüksek Reisliğe

Bursa Milletvekili Ağâh Erozan ve iki arkadaşının 5951 sayılı Kanuna ek kanun teklifi incelendi :

A) Bu teklifin ihtiva ettiği hükümler şunlardır :

a) 5951 sayılı Kanuna göre emeklilik keseneği olarak kesilmekte olan % 10 nun, yarısının yani % 5 nin 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tâbi diğer memurlarda olduğu gibi kurumlarınca ödenmesi derpiş edilmektedir.

b) 5951 sayılı Kanunda, mebuslukta geçen her üç yıl için, emeklilik bakımından bir üst dereceye yükselme kabul edilmiştir. Ancak bu yükselme 125 lira asli maaş ile tahdit edilmiştir. Kanun teklifinde bu tahdit kaldırılmaktadır.

c) Mebuslukta geçen her üç yıl için kabul edilen bir üst dereceye yükselme hükmü 5951 sayılı Kanunda, yalnız emekliliğe inhisar ettirilmiş bulunmaktadır.

Halbuki hâkim ve üniversite mensupları için hususi hükümleri gereğince bu terfi keyfiyeti, memuriyet dereceleri içinde muteberdir.

Kanun teklifinde hâkim ve profesörler için mutlak olarak kabul edilen bu hüküm, diğer memurlar için yalnız 2 derece ile mukayyet olmak üzere kabul edilmektedir.

ç) Mebuslardan, 5951 sayılı Kanun, mebusların maaş derecelerine göre kesilen % 10 ların iki yıl içinde ödenmesini âmirdir.

Kanun teklifinde, bu müddetin 6 yıla çıkarılması derpiş edilmektedir.

B) Komisyonun mütalâa ve kararı :

a) Mebuslardan kesilmekte olan % 10 ların

yarısının, yani % 5 inin diğer memurlarda olduğu gibi kurumlarınca kesilmesi Emekli Sandığı Kanunu prensiplerine ve muadelet esaslarına uygun görülmüştür.

b) Mebuslukta geçen her 3 senenin sonunda bir yukarı dereceye yükselme keyfiyetinin 125 lira asli maaşla takyit ve temdidî için mukni bir sebep görülmemiştir.

Hâkim ve üniversite mensuplarına mutlak olarak tanılan mebuslukta geçen müddetin, memuriyette geçmiş surette terfi esas tutulması keyfiyetinin, ikinci derece ile temdit ve takyidedilerek diğer memurluklardan gelmiş mebuslara tanınması tenazur ve muadelet bakımından uygun görülmüştür.

c) Kanun teklifinin 3 ncü maddesi, 5951 sayılı Kanunun birinci maddesinin 2 nci fıkrası hükümlerine göre, kesenekler tutarının 2 sene de tahsilini âmir hükmü değiştirilmekte bu müddet 6 yıla çıkarılmaktadır.

Komisyonumuz, müddetin 6 yıla uzatılmasını muvafık görmemiş ancak, 2 yıl müddeti de az görerek mümasil hâdiselerde tatbik olunan 5434 sayılı Kanunun geçici ve 66 ncı maddesi hükmünün bu hâdiseye de teşmilini muvafık görmüş bu suretle teklifin bir ve ikinci maddeleri aynen üçüncü madde tadil edilen şekilde kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere sunulur.

Maliye Komisyonu Reisi

Rize

İ. Akçal

Sözcü

Siird

M. D. Süalp

İmzada bulunamadı

Kâtip Zonguldak F. Açıksöz	Amasya H. Koray İmzada bulunamadı	Malatya E. Doğan İmzada bulunamadı	Niğde H. Arıbaş
Kırşehir H. S. Erkut İmzada bulunamadı	Kocaeli E. Alican İmzada bulunamadı	Seyhan Z. Akçal	Seyhan R. Güçlü İmzada bulunamadı
Kocaeli L. Tokoğlu İmzada bulunamadı	Konya Ü. N. Yiğiter	Yozgad H. Tatlıoğlu	Zonguldak R. Sivişoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 2/540
Karar No. 86

2. II. 1954

Yüksek Reisliğe

Bursa Mebusu Ağâh Erozan ile iki arkadaşı tarafından, 5951 sayılı Kanuna ek olarak yapılan kanun teklifi, havalesi gereğince komisyonumuzca tetkik edildi.

Müzakereler sonunda, komisyonumuzca, Maliye Komisyonu raporunda dermeyan edilen müta-lâa ve mucip sebeplere iştirak edilerek kanun tasarısının 1 ve 2 nci maddeleri aynen ve 3 ncü maddesi Maliye Komisyonunun değiştirdiği şekilde kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca tasarıya geçici bir madde eklenmiştir.

5951 sayılı Kanunda yapılması teklif edilen değişikliklerle, emeklilik keseneğinin % 10 dan % 5 e indirilmesi, iki derece terfi hakkı tanınması, kesenek tutarının taksitler halinde ödenmesi; gibi rağbeti temin edecek kolaylıklar tanınmış ve evvelce 5951 sayılı Kanundan istifade için müddeti içinde müracaat etmemiş olanlara da yeni duruma göre takdirlerini kullanmalarına imkân vermek üzere munzam üç aylık bir müracaat müddeti kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle, Umumi Heyetin tasvibine arzedilmek üzere

Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis Rize Söz hakkım mahfuzdur İ. Akçal Kâtip Siird B. Erden Giresun M. Şener	Reis V. İstanbul Muhalifim H. Hüsman	Bu rapor Sözcüsü Bolu M. Güçbülmüş
İzmir T. Gürerk Konya M. A. Ülgen	Eskişehir A. Potuoğlu Gümüşane Söz hakkım mahfuzdur K. Yörükoğlu	Gazianteb E. Cenani İstanbul S. Oran
Sinob S. Somuncuoğlu 2	Sivas Kırklareli Ş. Bakay Muğla Muhalifim N. Özsan	Konya R. Birand Ordu R. Akşoy
	Trabzon Söz hakkım mahfuz H. İmre Erzincan N. Pekcan	C. R. Eyüboğlu

**BURSA MEBUSU AGÂH
EROZON ve 2 ARKADAŞI-
NIN KANUN TEKLİFİ**

*5951 sayılı Kanuna ek Kanun
teklifi*

MADDE 1. — 5951 sayılı Kanunun 2 nci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 2. — 5951 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(Aynı Kanunun 15 nci maddesine aşağıdaki « i » fıkrası eklenmiştir :

i) 12 nci maddenin 2 işaretli fıkrasının (L) bendinde yazılı olanların emekliliğe esas olan aylık veya ücret tutarları;

Bu kesenekler, emekliliğe esas olan son aylık veya ücretin alındığı tarihten itibaren her üç yılın hitamında bir üst derece aylık veya ücret tutarı üzerinden kesilir. Şu kadar ki, bu muamele hususi kanunlarında tanınan haklar mahfuz kalmak şartıyla kendilerine emeklilik durumları dışında terfi bakımından iki üst dereceden yukarısı için bir hak vermez.)

MADDE 3. — 5951 sayılı Kanunun geçici birinci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(Bunların 22 . V . 1950 tarihinden itibaren geçen müddete ait kesenekleri ve emekliliğe esas olan aylık veya ücret dereceleri 15 nci maddenin i fıkrası gereğince yükselmiş bulunanların artış farkları altı yıl içinde ve aylık esit taksitlerle kendileri tarafından ve karşılıklar defaten kurumlarınca sandığa ödenir.

**MALİYE KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ**

*5951 sayılı Kanuna ek kanun
teklifi*

MADDE 1. — Birinci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 5951 sayılı Kanunun geçici birinci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Bunların 22 . V . 1950 tarihinden itibaren geçen müddete ait kesenekleri ve emekliliğe esas olan aylık veya ücret dereceleri 15 nci maddenin (İ) fıkrası gereğince yükselmiş bulunanların artış farkları geçici 66 nci madde gereğince kurumlarınca bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takibeden ay başından itibaren tahsisatlarından, aylık keseneklerinden ayrı olarak kesilmek suretiyle ve karşılıkları da kurumlarınca toptan

**BÜTÇE KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ**

*5951 sayılı Kanuna ek kanun
lâyihası*

MADDE 1. — Teklifin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Maliye Komisyonunun 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Mal. K.

B. K.

Sandığın istemesi üzerine üç ay içinde ödenir.

Bu kanunun neşri tarihine kadar ilgililer tarafından ödenmiş bulunan kesenek ve artış farkı karşılıkları Sandıkça kendilerine iade olunarak yukarıdaki fıkra gereğince kurumlarından istenir.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinden muteberdir.

MADDE 5. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

MADDE 4. — Teklifin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Teklifin 5 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — 5951 sayılı Kanunun birinci maddesinde yazılı durumlarda olanlardan altı aylık müddet içinde borçlanma müracaatında bulunmayanlar için bu kanunun neşri tarihinden itibaren üç aylık bir müddet verilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'üdir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

